

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Baş Hukuk Müşavirliği ve
Muhakemat Genel Müdürlüğü

SAYI :B.07.0.BHM.O.OO. 13.12.2001.43777

42752/42649

ANKARA MUHAKEMAT MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 19.11.2001 gün ve 12-A-Nöbet/20060 sayılı yazınız.

İlgi yazınızla;"Özkaya Şahin, Fatih Sultan Mehmet Lisesi Müdür yardımcısı iken norm kadro fazlası durumuna düşerek Müdür yardımcılığı görevden alınması üzerine Ankara 10. İdare mahkemesinde açmış olduğu dava sonucu görevine iade edildiği, Ankara Valiliğinin temyiz istemi üzerine Danıştay 5. Dairesince karar bozulduğu ve dosyanın tekrar görüşülmek üzere ilgili idare Mahkemesine gönderildiği, Keçiören Mal Müdürlüğü ilgiliye ödenen özlük haklarının geri istenip istenmeyeceği hususunu sorduğu, anılan şahsın mahkeme kararı sonucu görevine iade edilmiş ve özlük hakları ödenmiş ve bu görevi fiilen yapmış olduğuna göre istenmesinin mümkün olmadığı belirtilerek, yapılacak işleme esas olacak görüşümüzün bildirilmesi" istenilmektedir.

İlgi yazınız ve ekleri incelenmiş; Ankara Keçiören Fatih Sultan Mehmet Lisesi Müdür Yardımcılığı görevini yürüten Özkaya Şahin'in aynı okula öğretmen olarak atanmasına ilişkin işlemin iptali talebiyle açmış olduğu dava sonucu Ankara 10.İdare Mahkemesinin 14.09.2000 gün E:2000/635, K:2000/818 sayılı kararı ile "dava konusu işlemin iptaline" karar verildiği ve iptal kararı üzerine davacının Keçiören Fatih Sultan Mehmet Lisesi Müdür Yardımcılığı görevine iade edildiği, diğer taraftan Ankara 10.İdare Mahkemesinin 14.09.2000 gün E:2000/635, K:2000/818 sayılı kararının "... değerlendirme formları dikkate alınarak ve davacının puanlamada hizmetlerinin değerlendirilemediği yolundaki iddiası da göz önünde bulundurularak dava konusu işlemin irdelenmesi gerekirken, iptali yolunda verilen kararda hukuki isabet bulunmadığı" belirtilerek bozulduğu görülmüştür.

Keçiören Malmüdürlüğünün 07.11.2001 sayılı yazısından, tahsili konusunda hangi tarihler arasında ilgiliye Ödenen özlük haklarından söz edildiği anlaşılamamakta olup, ilgi yazınızda " ..Mahkeme kararı sonucu görevine geri iade edilmiş ve Özlük hakları ödenmiş ve *bu görevi fiilen yapmış olması nedeniyle geri istenmesinin mümkün olmadığı*" belirtilmesi nedeniyle, tereddüt edilen hususun ilgilinin yargı kararı gereği eski görevine iade edilmesinden sonra almış olduğu maaş ve diğer özlük haklarının yanı sıra dava konusu işlemin tesisi edildiği tarih ile yürütmenin durdurulması kararının

uygulandığı tarihe kadar ödenen özlük haklarının geri alınıp alınmayacağı hususuna da ilişkin ilişkin olduğu sonucuna varılarak, gerekli değerlendirme yapılmıştır.

Bilindiği üzere, Anayasanın 138. Maddesinin son fıkrasında "*Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez*" hükmü yer almakta olup, Anayasa'mızda öngörülen aynı yükümlülük, İYUK. nunda idari yargı kararlarının yerine getirilmesi hususunu düzenleyen 28/1 maddesinde (10.06.1994 tarih, 4001/13 sayılı kanunla değişik) "*Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esas ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez. Ancak, haciz veya ihtiyati haciz uygulamaları ile ilgili davalarda verilen kararlar hakkında bu kararların kesinleşmesinden sonra idarece işlem tesis edilir.*" denilmek suretiyle kabul edilmiş bulunmaktadır.

657 sayılı Kanununun 147. maddesinin (a) bendinde " aylık bu kanuna tabi kurumlarda görevlendirilen memurlara hizmetlerinin karşılığında, kadroya dayanılarak ay itibariyle ödenen parayı ifade eder" denilmek suretiyle aylığın memurun hizmetlerinin karşılığında bir kadroya dayanılarak Ödeneceği ön görülmüştür.

Özlük hakları deyiminin içine memurun sahip olduğu aylık, ödenek, tazminat, sosyal haklar, emeklilik ve benzeri haklar girmektedir.

Belirtilen bu durumlar karşısında Özkan Şahin, yukarıda belirttiğimiz Anayasa'nın 138/son ve İYUK.28/1 maddesine göre Ankara 10.İdare Mahkemesinin 14.09.2000 gün E:2000/635, K:2000/818 sayılı kararı uygulanarak Ankara Keçiören Fatih Sultan Mehmet Lisesi Müdür Yardımcılığı görevine iade edilmesinden sonra bu görevin bütün hak ve yetkilerine sahip olacağından, Müdür Yardımcılığı görevindeki hizmetleri karşılığında o kadroya dayanarak almış olduğu maaş ve diğer özlük haklarının, Ankara 10.İdare Mahkemesinin 14.09.2000 gün E:2000/635, K:2000/818 sayılı kararının bozulması nedeniyle dayanağının kalmadığından bahisle sebepsiz zenginleşme olarak nitelendirilmesinin, dolayısıyla tahsilinin söz konusu olamayacağı açıktır.

Diğer taraftan, fiilen görev yapmadığı halde, verilen iptal kararı üzerine dava konusu işlemin tesis tarihi ile iptal kararının uygulandığı tarihler arasında kalan döneme ilişkin idarece ödenen özlük haklarının iptal kararının bozulması üzerine geri alınıp alınmayacağı hususuna gelince;

Yürütmenin durdurulması kararının uygulanması nedeniyle memurun özlük haklarına ilişkin olarak yapılan ödemelerin geri alınıp alınmayacağı hususunda; Danıştay 1. Hukuk Dairesinin 18.06.19983 tarih, E:1983/123, K: 1983/153 sayılı istisari kararında "Yürütmenin durdurulması kararı da tıpkı iptal kararları gibi dava konusu edilen işlemin tesis edildiği tarihe kadar

geri gidip işlemin işlemin yapılmasından önceki durumu yerine getirildiğine göre, böyle bir kararın uygulanması, hem ilgilinin eski görevine iadesini hem de bu görevin gerektirdiği özlük haklarının işlem tarihinden itibaren ödenmesini zorunlu kılar. Daha sonra davanın reddedilmiş olması, yapılan bu ödemelerin ilgili yönünden haksız zenginleşme olarak düşünülmesine neden oluşturmaz. Zira yürütmenin durdurulması kararı gereği olarak memur, dava konusu işlem tarihinden yürütmenin durdurulması kararının kaldırılmasına ya da davanın red edilmesine kadar eski görevinin bütün hak ve yetkilerine sahip bulunmaktadır. O halde yapılan ödemenin yasal dayanağı vardır ve bu dayanak yürütmenin durdurulması kararıdır. Belirtilen nedenlerle, daha sonra açtığı dava reddedilmiş olsa dahi, yürütmenin durdurulması kararının uygulanması nedeniyle *memurun özlük haklarına ilişkin yapılan ödemelerin geri alınamayacağı*" oy çokluğu ile mütalaa kılınmış,

Danıştay 5. Dairesi de 18.03.1997 tarih, S:1 1997/230, K:1997/605 sayılı kararı ile "..... Yürütmenin durdurulmasına ilişkin yukarıda yapılan nitelendirme karşısında; dairemizin 10.09.1993 günlü yürütmeyi durdurma kararının davacıya yönetin kurulu üyeliği görevinin gerektirdiği özlük ve mali hakların Ödenmesini zorunlu kıldığı, daha sonra anılan kararın kaldırılmasının yapılan ödemelerin ilgili için haksız bir zenginleşme olarak kabulüne neden oluşturmayacağı, çünkü memurun yürütmenin durdurulması kararı gereği olarak, bu karar kaldırılana kadar, önceki görevinin tüm haklarına sahip bulunduğu ve bunun yasal dayanağının yürütmenin durdurulmasına ilişkin

karar olduğu açık bulunmakla.....yürütmenin durdurulması karar üzerine ödenen ücretlerin anılan kararın kaldırılması üzerine 15.02.1994 tarihinden itibaren maaşından kesilmesine ilişkin uygulama işleminin iptaline" karar verilmiştir.

27.01.1973 tarih ve 1972/6-1973/2 sayılı idarenin hatalı şart tasarrufuna dayanarak yapmış olduğu fazla ödemelere (özellikle yanlış intibak işlemi) ilişkin Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu kararında; İdare hukukunun, Devlet ile kişilerin ilişkilerine ait kurallar topluluğu olduğu ve bunun doğal sonucu olarak, idare hukuku ilişki ve anlaşmazlıklarına idare hukuku kurallarının, özel hukuk ilişki ve anlaşmazlıklarına ise özel hukuk kurallarının uygulanması gerektiği; Borçlar Kanununun 61 ve sonraki maddelerinde düzenlenmiş bulunan sebepsiz zenginleşmede sebep ile bunun sonuçlarını ayırmak gerektiği, eğer bu sebep kamu hukukunu ilgilendiren bir sebep ise bunun geçerli olup olmadığının kamu hukuku ilkelerine göre çözümleneceği, konu çözümlendikten sonra sonuçlarının tayin ve tespitinde Borçlar Kanununun 61 ve sonraki maddelerinin uygulanacağı, ancak sebepsiz zenginleşmenin sonuçlarına Borçlar Kanununun 61 ve sonraki maddeleri hükümlerinin uygulanabilmesi için idare hukukunda bu hükümlerin aksine hüküm bulunmaması, diğer bir deyimle Borçlar Kanunu hükümlerinin idare hukukunda hüküm bulunmayan hallerde tamamlayıcı hüküm olarak uygulanacağıifade edilmektedir

Yukarıda açıklanan Danıştay 1. Dairesinin yukarıda belirttiğimiz kararında ise , "Duraksamaya neden olan konulardan yürütmenin durdurulması kararı üzerine, dava konusu işlem nedeniyle ilgilinin alamadığı maaşlarının

Ödenmesinden sonra davanın reddedilmiş bulunması nedeniyle söz konusu ödemelerin geri alınıp alınmayacağına ilişkin sorunun çözümünün, bu ödemelerin ilgili yönünden haksız iktisap teşkil edip etmediğinin saptanmasına ilişkin bulunduğundan, bu niteliği nedeniyle özel hukuk alanında çözümlenmesi gereken konunun adli yargıda açılacak davada incelenmesi gerektiği" şeklindeki karşı oya rağmen "yürütmenin durdurulması kararının niteliği ve kapsamına ve yürütmenin durdurulması kararı dolayısıyla ilgililere ödenen aylık ve diğer özlük haklarının davanın reddi halinde geri alınması gerekip gerekmediğine ilişkin olduğundan istişari mütalaa konusu olacak nitelikte olduğu" belirtilmiştir.

Yukarıda belirttiğimiz yargı kararlar ışığında;

İptal kararının bozulması üzerine idare mahkemeye baş vurmada re'sen istirdada gitmesi halinde bu işleme karşı idari yargıda açılacak dava sonucunda Danıştay 1. Dairesinin belirttiğimiz istişari kararı ile bu doğrultudaki Danıştay 5. Dairesi kararları dikkate alınarak işlemin iptaline karar verileceği açıktır.

Borçlar Kanununun sebepsiz zenginleşme hükümlerine dayanılarak söz konusu ödemelerin geri alınması için dava açılması halinde ise konu Borçlar Kanununun ilgili hükümleri de dikkate alınarak değerlendirilecektir. Ancak, adli yargıda, yazınız konusu yürütmenin durdurulması veya iptal kararları uyarınca memurlara özlük haklarına ilişkin yapılan ödemelerin geri alınması konusunda verilmiş her hangi bir karar da tespit edilemediğinden adli yargıda emsal oluşturularak durumun netleştirilmesi bakımından, iptal kararı üzerine idarece dava konusu işlemin tesis tarihi ile iptal kararının uygulandığı tarihleri arasında kalan dönemi kapsayan özlük haklarına ilişkin ödemelerin, idari davanın reddine dair verilecek kararın kesinleşme tarihinden itibaren bir yıl içerisinde açılarak, tahsilinin faizi ile birlikte istenilmesi yerinde olacaktır.

Bilgi edinilmesini gereğinin buna göre ifası ile yapılan işlemler ve sonucundan bilgi verilmesini rica ederim.

42/12/2002

Bakan a

Av.H.G